

UJVIDÉKI HIRLAP.

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU LAP.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.
Előfizetés: egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Kapható Herger Ágoston könyvkereskedésében.

Felelős szerkesztő:
dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet tér 6-ik sz.
→ Kéziratok vissza nem küldetnek ←
Hirdetések díjszabály szerint.

Királynapok.

A Wekerle-kormányt balszerencse üldözi. A magyar kormányelnökök ez ideig még mindannyian példáját adták annak, hogy mikép lehet a Felség magyarországi látogatásait okkal-móddal önmaga melletti hangulatkeltésre felhasználni. Nagyhirű elődje: Tisza Kálmán, akárhányszor aktualis politikai kérdésekben is megszólaltatta a koronát. Sőt Szapárynak is, ki Wekerlénél mindenestre „minor frater“, jobban betűttek a királyi látogatások

Wekerle azonban aligha fogja sikerei közé számítani a lezajlott királynapokat. Nemcsak, hogy nem sikerült angazsálnia a koronát a kormánya létalapját képező reformeszmék mellett, de egynéhány oly incidens merült fel, mely bántó dissonanciát vegyített a királynapok örömtelt mámorába, és félők, hogy e dissonancia rövid idő múltán parlamenti viharban fog kihangzani. Mert ahhoz szó nem fér, hogy a kormányelnök a korona nyilatkozataiért felelős. Felelős tételes törvény szerint, (1848. 3. t. cz.) de felelős a magyar alkotmányos felfogás szerint is. Abban sem kételkedünk, hogy az ellenzék a legelső képviselőházi ülésük egyikén kiméletlenül fogja számon kérni a felelős kormánytól e nyilatkozatok egész genesisét. Várva-várjuk feleletét.

Mert teljes mérvben méltányoljuk a magyar nemzet nyugtalanságát oly nyilatkozatokkal szemben, melyek a nemzeti sovinizmust sietnek elítélni abban a pillanatban, midőn az egész nemzet bizalomtétjesen ép a koronától várta a megváltó szót a nemzetiségi sovinizmus ellen. Méltányoljuk a nemzet nyugtalanságát, midőn nemsokára ezután a magyar kormány oly szavakat mondott el a magyar koronás királylyal, melyek félreérthetetlen célzással „üres jelszavaknak“ és „népámitásnak“ bélyegzik a nemzeti aspirációkat. Ha hozzáteszszük, hogy mindehhez a példátlan vehemenciával folytatott román izgatás képezi a keretet, ámulva kell konstatálnunk, hogy a kormány hihetetlen és súlyos beszámítás alá eső tapintatlanságot követett el, midőn ezen már magukban véve is inkorrekt nyilatkozatokat ép ilyen kritikus időben adta a „summa potestas“ ajkára.

Vajjon mi szándék vezethette a kormányt ezen áldatlan elhatározásában —

nehéz eltalálni. Az ébredező nemzeti öntudatot akarta-e ezen királyi nyilatkozattal lesujtani, mert attól tart, hogy ez mi hamarabb elsepri? Szégyenletes feltevés, de nincs kizárva. Hogy megdolta-e, hogy ezzel egyenesen biztatja a már amugy is féketvesztett oláh izgatást, mely komoly veszélybe döntheti az ország békéjét, — azt mentségére tagadni akarjuk. A parlament mulasztást követne el, ha ez esetből kifolyólag nem applicálná a legerélyesebb módon alkotmányos ellenőrzési jogát a felelős kormányval szemben.

A másik dolog, a miért a kormány alkalmasint szintén a törvényhozás színe előtt fog felelni, az azon királyi nyilatkozat, mely a zsidó hitközség üdvözlő beszédjeért történt. Szokatlan rideg módon, szinte fenyegetőleg hangzanak a királyi szavak. Ily hangon nem szokott eddig beszélni az atyai jóindulatu király hodoló alattvalóival. A félhivatalosak ugyan erősen buzgolkodtak, hogy a királyi nyilatkozat hegyét letörjék, de magyarázatuk egy cseppet sem látszik őszintének, s úgy látszik a szokatlan hangnak kulcsa egészen másban keresendő. Tény az, hogy a mindig liberális és hazafias zsidók, és az ép mostanság superliberalis kormány furcsa helyzetbe jutott e nyilatkozat által. A jelek arra mutatnak, hogy a kibontakozás nem fog oly simán megtörténni, mint a kormány hitte és óhajtott volna.

Mintha mindez még nem volna elegendő, hogy a kormány életét előreláthatólag hosszabb időre elkeserítse, az elmúlt királynapok még egy elsőrangú katonai affairet is hagynak vissza utóbagul. Valamelyik nagyképtűsködő hadverő kapacitás azon felfedezést tette, hogy a fővárosi lapoknak a helyszínről kelt távirati tudósításai cenzura nélkül veszélyeztethetik a „k. u. k. Armeek“nek valamely érdekét. S minthogy a magyar alkotmány és sajtószabadság a közös hadseregnek régtől fogva „schmarrn“ volt, rövid uton behozták az 1848. évi 18. t.-cikkkel eltörölt előleges cenzurát, a mennyiben a m. k. állami távirói hivatal csakis a kirendelt katonai közeg által láttamozott táviratot továbbított.

Botrányosabbá vált az eset az által, hogy az illető katonai közeg, nem bírván a magyar nyelvet, a magyar lapok tudósítóitól német fordítást követelt.

Ilyenek történnek Magyarországon, ha koronás királya nagy ritkán földjére lép.

Az orosz trónörökös. Egy kopenhágai lap azt a hirt hozta Miklós nagyhercegről, az orosz trónörököséről, hogy a csár meg akarja változtatni a trónöröklési rendet, harmadik fia, Mihály nagyherceg javára. Miklós ugyanis gyöngé egészségű, képességei is csekélyek és a hadsereg nem szereti. Egy a csár udvarához közelálló tábornok azonban megezáfolja ezt a hirt, egy másik lap munkatársa előtt. Azt mondja, hogy az egész hir csak egy babonából eredt. Van egy régi jóslat, a mely szerint II. Sándor után három orosz czárnak nem Miklós lesz a neve. II. Sándor után beteljesült a jóslat, mert fia, Miklós nagyherceg meghalt és a mostani Sándor czár így került trónra. De III. Sándor fia egészséges, az sem igaz, hogy korlátolt tehetségű volna és a hadseregben sem népszerűtlen. Az igaz, hogy jobban szeret foglalalkozni szociális kérdésekkel, mint a katonasággal. De talán éppen ezért lesz népszerű czár belőle.

A király elismerése.

A király a következő hadparancsot adta ki:

Hadparancs. Élénk érdeklődéssel vettem részt a 10. és 11. a 7. 2. 3. 5. 13 és egy összeállított hadtest nagyobb hadgyakorlatain. Ezen gyakorlatoknak harcszerű tervezete és végbevitelének nagy mértékben kielégített; az azokban részt vett hadseregem és mindkét honvédségem összes csapatai azt a harc-képességet tanúsították, melyet 1891. évi szeptember hó 15-én Beszterczén kelt hadparancsomban elismerőleg kiemeltem. Különös megnyugtatómra szolgál, hogy az összes hivatott közegek céltudatos eljárás, valamint az uralkodó fegyelem folytán a csapatok egészségi állapota ott is kitűnő marad, ahol e tekintetben aggályoktól lehetett tartani. Én és velem együtt a monarkia teljes bizalommal tekintünk az összes véderőre, mely szakadatlan odaadással kiképeztetése tökéletesítésének szentelvén magát, összköteletségének biztos tudatában van.

Köszegen, 1893. szeptember 21-én
Ferencz József s. k.

Pártértekezlet. Az orsz. függetlenségi és 48-as pártkörből kiléptettek a hírlapokból értesítvén arról, hogy a benmaradottak e hó 25-én az egyezkedés tárgyában értekezletet hívtak össze: az esetleges üzenet rögtön tárgyalása végett e hó 26-án d. u. 4 órakor Károlyi Gábor gróf elnök lakásán (Andrássy-ut 94. sz.) értekezletet tartanak.

A magántisztviselők országos nyugdíj-egyesülete.

Politikai és társadalmi életünk, nem különben az ipar és kereskedelem legkiválóbb képviselőinek támogatása mellett az előkészítő bizottság eljutott végre azon ponthoz, hogy hét hónappal ezelőtt megkezdett fárasztó és nehéz munkálkodását befejezhesse. Ugyanis a nagy jelentőségű nyugdíjgyesület alapszabályait, mely sok számítás és adatgyűjtés alapján Bogyó akadémiai tanár és több más szaktekintélynek közreműködésével készült el, felhívási és taggyűjtő ivekkel együtt a szélrózsa minden irányában most küldi szét a bizottság.

Az alapszabályokban végigvonuló czéltudatos intézkedések és a magántisztviselők érdekeinek mindenképeni gondozása arra hagy következtetni, hogy e szép eszme megvalósulásával, végre valahára egy oly intézmény fog létrejönni, mely számtalan érdekeltnek biztos menedéke lesz és így meg fogja teremteni annak az osztálynak a támaszát, melynek komolyságától és törekvéséről nem kis mértékben függ a hazai ipar és kereskedelem fellendülése. Régen érzett hiányt fog pótolni ez a nyugdíjgyesület és így nagyon természetesen találjuk, hogy ennek megalakulása iránt mindinkább nagyobbodik az érdeklődés, mely kifejezést talál egyes intézetek és vállalatok

vezetőinek, nem különben több magánczégek főnökének ama ígérésében is, hogy az egyesület alaptőkéjének gyarapítására hozzájárulni és mint alapító vagy pártoló tagok az egyesületbe belépni fognak, de kifejezést talál ez azon önkéntes adakozásban is, melyet az ügybarátai az előkészítés költségeinek fedezésére teljesítenek.

A magántisztviselőket tehát csak buzdítani lehet arra, hogy tömegesen lépjenek be ebbe az intézetbe. De a mi a magántisztviselőnek buzdításul szolgáljon, az egyszer mind szózatul szolgáljon a főnököknek a hatalmas pénz-, biztosító-intézetek és kereskedelmi vállalatoknak arra nézve, hogy minden tőlük kitelhető módon istápolják ezt a nyugdíjgyesületet és pénzbeli hozzájárulással segítsék hatalmassá tenni. De nem kételkedünk ebben magunk sem, mert soha társadalmi osztálynak jogosabb igénye nem volt, mint a művelt elemeket magába záró és nagy száma által az államban is számot tevő magántisztviselők osztályának akkor, midőn böles előrelátással, késő vétségére, napjainak nyugalmát akarja biztosítani. A nyugdíjra való kilátás a magántisztviselő komoly törekvését fokozhatja, a főnökök támogatása pedig hálás munkatársakat fog nevelni.

Felvilágosítással szívesen szolgál a központi bizottság, melynek hivatalos helyisége Budapesten a Páris szállodában van.

Ujdonságok.

(Halál egy rózsáért.) Mindakettő nő volt. Tele hűség. Mindakettőnek tetszett az egyik közműveslegény. Mert tudni kell, hogy együtt dolgoztak a színházépületen. S a csinos közműveslegény Szabady Ilkának, aki még csak 15 éves, egy rózsát adott. Varga Józsefné — a másik — ezt a rózsát akarta elkapni, s e miatt kaptak össze ott fent az állványon.

Az Ujvidéki Hírlap tárczája

LEVELEK.

Irta: N. J.

Horatius igen bölesen megírta egyik művében, hogy, ha valamit ír az ember, legalább is hét évig ki ne bocsássa a szekrényből; — óh bár én is követtem volna ezen életböcséletet, akkor bizonyára nem jutottam volna oly nagy kalamitásba, mint a milyenbe voltam; — de csak voltam, hála Istennek! Hallgassanak csak meg kérem, elmondom töviről-hegyire az egészet!

Egy augusztusi délután roppant meleg volt az utcákon; — a szoba pedig hűs, tehát ezen hathatós argumentumnál fogva, inkább a hűvös s kellemes szobában maradtam; s elfogott a buzgóság, hogy leveleket írjak, — úgy is már többel voltam adós — melyek a következők:

„Édes jó Anyám!

Csak rövidke időt szakítok magamnak a sok studium tengeréből, hogy végre néhány sorral megörvendeztessem! Sok, iszonyu sok tanulni valóm van, elképzelheti jó Anyám, midőn az ember oly vizsgára készül, hol minimum husz tantárgyból vizsgáztatják meg; — s egy csöppet sem lehet csodálkozni, ha én már kétizben megbuktam az orvosi szigorlaton: — de most már igazán és komolyan hozzá fogtam a tanuláshoz, hogy végre helyre

hozam hibáimat; társaim közül egyik sem tanul annyit, mint én: tízennégy órát egy folytatásban a könyv mellett ülök, s úgy lesóványodtam már, jaj, ha meglátna kedves Anyám, öszszecsapná kezeit, s elsodálkozva mondaná: „Uram Isten! ez az én fiam; az nem nézett így ki soha;“ „Arczomnak rózsái“ mind elhervadtak, s ha az utczára kimegyek ujjal mutogatnak reám, mert valószínűleg azt hiszik, hogy fűzfa poeta vagyok, s a lapszerkesztők pedig igyekeznek mennél távolabbról köszönni, félnek, hogy egy rossz verssel örvendeztetem meg őket, kinézésem után Hazafi Verai Jánosnak hisznek. — S akkor lehet-e csodálkozni, hogy folyton beteg vagyok, az orvos már 60 frtba került, a mit is kérem nekem postafordultával megküldeni. Jaj de hol van az a sok könyv, meg czipő, a mi folyton kell; pedig egy pár czipő 10—15 forintba kerül itt Pesten. Hát még az a sok nyakkendő, zsebkendő, felsőruha stb. meg tudom is én mi minden, annyiba kerül, hogy legalább is 100 forintra volna szükségem! A mit, ha nem is rögtön küld jó Anyám; de legalább is pár nap mulva, esedezem, hogy itt legyen! — De még egyre kérem, hogy erről az Atyámnak ne tessék szólni!

Kézcsókolva maradok háladatos

fia:

Géza.

„Kedves, egyetlen egy Muczuska!

A mióta magácskát nem látom, még a re-

Szerencsétlenségre mind a kettő lebukott, s Varga Józsefné halálosan, a másik súlyosan megsebesült.

(Egészségügyi vizsgálat.) A főkapitány erélyesen ellenőrizteti a köztisztaságot s az egészségügyi rendeletek betartását. A héten valamennyi szállodát, vendéglőt és kávéházat megvizsgáltatott. Elrendelte továbbá, hogy gyűmölcsöt csak letakarva szabad a piacon árúsítani. Kedden dr. Téry Ödön közegészségügyi országos felügyelő Ujvidéken felülvizsgálatot tartott s elismerőleg nyilatkozott a közegészségügyi rendeletek pontos megtartása felett.

(A polgári lövöldéből.) A 17-én megtartott körívészetenél 395-öt löttek. Kiténtetést nyertek 1. Eckert János, 2. Geiger József, 3. Siegmund Károly, 4. Rapp Jakab, 5. Maldacker Márton. Legjobb lövés 1. Geiger József 2. Eckert János.

(Elítélt párbajozók.) A szegedi törvényszék — mint írják — mult ülésén Ziffer fogorvost a Guttmann és Berger szegedi orvosokkal vivott párbajért két havi, az ellenfeleket egy-egy havi államfogházra ítélte.

(Palavessző-lpar.) Szász-Meiningen hercegség a palavesszőgyártást, mely mint magánvállalkozás boldogulni nem birt, saját üzembe vette át. Az elért eredmény oly kedvező, hogy a kimutatott egy évi 550.000 márka bevételben mint tiszta eredmény 134.000 márka szerepel. A pala feldolgozása a lehesteni gyártelepen történik, hol a 270 palavesszőkészítő évente 270 millió palavesszőt állít elő. Egy munkás évi keresménye — 1000 vesszőre 75 fillér jutván — 750 márka.

(Az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlése.) A magyar orvosok és természetvizsgálók legközelebbi közgyűlésüket, a huszonhetediket, a jövő esztendőben tartják meg. A nagygyűlés helye Pécsen lesz, ahol már nagyban foglalkoznak a szükséges előkészületekkel. Az előkészítőbizottság elnöke Kardos Kálmán, Baranya vármegye és Pécs főispánja, már megalkotta a helyi bizottságot, a melynek utolsó értekezletén a vándorgyűlés állandó bizottságának két tagja Budapestről megjelent.

(Százfizenkét és fél mérföld egy óra alatt.) Ilyen gyorsasággal képes vinni a vonatokat az a mozdony, mely a napokban készült el a newyorki Central Railway gépgyárában. Ily gyorsan semmiféle vasut nem

gényolvasás sem izlik, pedig egy igen fess darabot olvasok. Most is előttem van; de gondolataim magácskához röpiülnek: Ugy vélem, mintha azon a szép tátrafüredre porondon lépkednénk karonfogva, — már az egyik lábaimat is felemeltem önkénytelenül —; — nem hallja a laikus emberek suttogását? „Ruzsi Irma színésznő és férje; — de helyes egy pár, valóban nagyon szépek!“ Mi nem törődünk ily nézettel, tovább haladunk; amott néhány sikamlós és pikáns megjegyzést hallunk; ezek Önt jobban érdeklik, s reá néz az egyikre, azokkal a tűz szemekkel, melyek képesek az ember lélkét kiégetni: s rögtön elnémul a hahota! — S mi szépen összebujva megyünk, mesélgetünk egymásnak érdekes dolgokat; én most hátra hajlok, mutatni akarok valamit; de óh jaj! nagyon hátra dültem a szék felborult, s én most len vagyok a földön. — Óh ha idenézne most Tátrafüredről, de jó izület tudna nevetni! — De ha reményem sikerül, mához egy hétre ott lesz Önt forrón

szerető

rabszolgája:

Géza.

Apropos! Tegnap a clubban „megeresztettünk“ egy csendes ferblit, s képzelje, elvesztettem 60 frtot; — életmódom — mint volt — a reggel 1/2 12 órakor való felkelés!“

„Kérem sziveskedjék az ide mellékelt váltómra 300 frtot kiutaltványozni!“

közlekedik eddigelő, mert óránként a legnagyobb sebesség mostanig százket mértföld volt.

(Gyilkos bojtár.) Bencsik János kulai bojtárlegény lopás miatt már többször jutott a csendőrséggel érintkezésbe, a gazdáik pedig egymásután csapták el maguktól. Utolsó gazdája, aki elcsapta, Juhász Ferencz kulai földbirtokos volt. A bojtár nagyon megharagudott s egyenesen egy vaskereskedésbe rohant, ahol pisztolyt vásárolt. Aztán megleste volt gazdájának a feleségét és alkalmas pillanatban reá lött. A szegény asszony veszélyesen megsebesülve esett össze. A bojtár ekkor kiszökött a kukoricza közé és szíven lötte magát. A csendőrök már halva találták.

(Egy 7000 év előtti étlap.) Európa lakosainak étlapja az ősi kőkorszakban, körülbelül hétezer év előtt dr. Luochau György állítása szerint ilyenforma volt: Lóhustól kivont véreves, rhinoceroszesont „entrée” barlangi medvesonka, vagy barlangi oroszlánsült, szarvasgyomor és piritott mamutvellő erdei gyümölcs-csel. A mostani inyenczek sokkal izlósesebbnek fogják találni az újabb kőkorszak ételeit. Körülbelül 4000 év előtt ősbika mártással, szalonna, juhús babbal vagy savanyu sóskával és rostélyon sült vaddisznó járta. Utó-ételként különféle gyümölcsöt fogyasztottak. Italul kelta sört és a ma divó ebédutáni kávé helyébe kecsketejt is fogyasztottak.

(Irodalmi és művészeti társaság) megalakítása céljából hívta össze Dömötör Pál Zombor városi irodalmi és művészpartoló egyesítését f. hó 17-én. A meghívottak közül többen kimentettek magukat, de megjelentek Grossmied Gábornyug. bíró, Gerevich Gusztáv gym. igazgató, dr. Dudás Gyula ismert nevű történész, Rácz Soma dr. Zlinszky Aladár tanár, dr. Horváth Akos vármegyei alügyész, dr. Pataj Sándor ügyvéd, a „Zombori Hírlap” szerkesztője, Buday Gergely hitelemző, Paul Kálmán, és dr. Molnár Gyula ügyvédek. Dömötör Pál az értekezlet egyhangulag kikiáltott elnöke előadta, hogy mi indította őt az értekezlet összehívására? A zombori sajtó s a fővárosi lapok is egy irodalmi és művészeti társaság megalakítását jelezték társadalmi szükségletnek, s hozzá intézték az egyenes felszólítást, hogy a mozgalmat indítsa meg. Mint-hogy ezen hírlapi közlemények más-más kézből eredőknek jelentkeztek, méltán keltették

Másnap elmentem a bankáromhoz, — mert könnyű kitalálni, hogy ezen utóbbi levél annak szólt — nagy meglepetésemre azt mondta: „Uram! Ne tartson engem bolonddá — itt egészen elkékvált a dühtől — nem vagyok én Önnek édes anyja, ha pedig vicczelni akar, kérem válogassa meg a személyeket! Különben alászojgálja!”

Nagyon elámultam, nem akartam hinni saját füleimnek, egyébként egészen érthetetlen volt előttem a bankár beszéde; — ekkor látva ártatlanságomat, visszaadta leveletem, melyet én anyámnak irtam, s csak véletlenül került a borítékra hamis ezim! — Sok ezer boesánat kérésrel végre megengeszteltem; s további kegyes pártfogását is sikerült megnyerni kimondhatatlan öröme!

Most még csak arra voltam kíváncsi, hogy Ruzsi Irmának és a bankárnak szóló levél milyen kézbe kerülhetett. Nem tartott soká kiizködésem! — Néhány napra nem kis meglepetésemre levelet kaptam Tátrafüredről. Puf neki, jitt meg nem is tartanak valódi gentynek, mert egy nőnek a gyengeoldalát oly kiméletlenül tettem próbára! . . . „Tölem pénzt kérsz, haha! ez nem rossz!” írja a többek között a szemem fénye; — de persze a váltót nem kaptam vissza!

Na, hogy azután ki kapta meg azt a harmadik levelet, mely Ruzsi Irmának szólott, úgy hiszem könnyen kifogják találni kedves olvasóm, s talán a következményekre sem oly kíváncsiak!

benne azt a hiedelmet, hogy a város, illetve megye irói s művészei társulattá óhajtanak tömörülni, nem akart tehát e nemes eszme megvalósulásával szemben akadály gyanánt szolgálni s készséggel összehívta ezen értekezletet, melyre meghívta egyelőre a város azon elemeit, kik nézete szerint e tárgyban elsőhivatottak nyilatkozni. Felolvasta dr. Margalics Ede budapesti igazgató-tanárszerű levelét, mely szintén a hírlapi cikkezésekből látszik informatióit meríteni. Hosszas és érdekes diskussio indult meg azután, melynek az a nem várt eredménye lön, hogy az irodalmi társulat indítványozóját dr. Pataj és dr. Dudás urat, — egyhangulag kimondták, hogy ők semmiféle irói társaság megalakítását sem a sajtóban, sem egyéb társadalmi uton nem kezdeményezték, sőt ilyen irodalmi társaság megalakítását ez időszerint, — akármily szép s nemes törekvésnek ismerik is el olyanok létesítését, keresztülvihetőnek nem tartják s valamennyien, — maga Dömötör Pál is ily értelemben nyilatkozott. Az értekezlet fölkérte elnökét, hogy kísérelje figyelemmel a dalárda újjászervezése időpontját, és a szükséghez képest hívjon össze újabb értekezletet.

(Karácsony napja.) Csak a 35-ik évről vannak rött emlékek, hogy már akkor decz. 25-ikén ülték meg Krisztus születésnapját. Semmi biztos adat, hogy Krisztus melyik napon született. Hogy mégis miért választották decz. 25-ikét, arra nézve kétféle a vélemény. Némelyek azt állítják, hogy valami titkos, misztikus számítások útján határozták meg az első keresztények a Krisztus fogantatásának napját s ez márczius 25-re esett. Ettől számítva tették aztán karácsony ünnepeit deczember 25-re. Mások szerint azonban e napot ókori nagyjelentőségű nevével fogva választották Krisztus születése napjául. Az ókorban ugyanis deczember 25-ikét tekintették a téli napfordulás napjának s „legyőzhetlen napnak” (Natalis dies invicti) nevezték. Ez utóbbi vélekedés sokkal valószínűbbnek látszik, mert e jellemző név épen legjobban ráillik arra a napra, melyen a legyőzhetetlen, az istenem-ben született.

(Bacillus-övék.) A tudományok is meg vannak a maga hősei és vértanúi. Szerencsére emberéletet nem követelt az a kísérlet, a melynek igazi hősi önfeláldozással vetette magát alá néhány bátor bécsi ember, követvén a müncheni Pettenhofer és Emmerich, a párisi Bochefontaine s egy Wall nevű indiai katonarvos példáját, a kik jókora adag kolerabacillust nyeltek le, hogy hatásukat a szervezetre önmagukon tanulmányozzák. A bécsi kísérleti pathologia tanára, dr. Stricker toborzotta össze a tudományra nézve nagyfotosságú kísérletre a következőket: Hasterlik Pál orvost, Altenburger Ferenczet, a pathologiai intézet szolgáját, dr. Stockmayert, a saját asszisztensét, Schütz Norbert és Graf B. orvosjelölteket, meg egy Rose B. nevű urat. Nem hogy meghalt volna, de még csak kolerában sem esett egyikük sem, pedig a hat ember összesen nyolcz izben tette meg kísérletét, természetesen folytonos, éber orvosi felügyelet alatt. Ketten teljes egészségben maradtak; egynek egy kis láza volt, kettőnek mulékony hasmenése támadt s csak a leggyengébb, Rose, volt komolyabban vehető beteg, hányt is, de egy hét alatt ő is tökéletesen fellábadt. Élő bizonyosságok tehát arra, hogy a Koch-féle komabacillus nem minden esetben a kolera előidézője, sőt erősen megingatja azt az állítást is, hogy ez a bacillus egyáltalán koleramérget tartalmaz.

(A körmöczi pénzverő) a lefolyt év alatt derekasan dolgozott. A mióta a valutatörvények értelmében megkezdték a koronaértékű érmek verését, a körmöczi pénzverőben vertek:

huszkoronásat aranyban . . .	113,316.520
tizkoronásat aranyban . . .	10,868.060
egykoronásat ezüstben . . .	15,913.625
huszfillérest nikelből . . .	3,323.210
tizfillérest nikelből . . .	792.834
kétfillérest bronzból . . .	184.983
egyfillérest bronzból . . .	35.169

összesen 144,434.401 korona értékben. Ugyanaz idő alatt Ausztriában a bécsi pénzverőben 160,793.654 korona-

értékű érmet vertek ki, még pedig 126,461.420 korona huszkoronásat, 24,984.500 egykoronásban, a többi nikel és bronz-váltópénz. A magyar aranyérmekből 6 millió koronát magán-számlára és az osztrák-magyar bank számlájára, 118 milliót pedig a magyar kormány számlájára vertek.

(Ferblízó kolerásbetegek.) Mint Szabadkáról írják, vasárnap a polgármester több orvos kíséretében meglátogatta a Csurog közséből beszállított kolerásbetegeket a barakk-kórházban. Igen elcsudálkozott azonban, amikor a haldoklókat egy kerek asztal köré gyűlve találta, amelynél nagy lelkesedéssel játszották a csöndest. Csupa szokásból megkérdezte az egyik súlyos betegétől, jobban van-e. Az mosolyogva válaszolta: — Jobban egy félóra óta. Megfordult a szerencse. Folytonosan jó kártyát kapok.

(Vasuti kocsik tüdőbajosoknak.) Mint a Pester Medizinische Presse értesül, Lukács Béla kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a budapest-győr-fehringi vasuton ezentul a gleichenbergi fürdő évad alatt a gyors- és személyvonatokhoz külön kupékat kapcsoljanak a tüdőbajosok részére E kocsik felírása ez lesz: Budapest-Gleichenberg.

Törvénytészi értesítő.

Az ujvidéki kir. törvénytészek előtt a következő polgári perek kerültek elbirálás alá.

Szeptember 25-én.

Előadó: Galamb Zoltán kir. tszéki bíró.

7159/1893. sz. Bácsbodrogmegye árvapénztára felperesnek — Ripset Péter elleni rendes pere 1217 frt 35 kr. tőke s jár. iránt.

Előadó: Perczel János kir. tszéki bíró.

6960/1893. sz. Obermüller Ferencz felperesnek — Mihájlovits János és Ferencz elleni rendes pere 2900 frt 66 kr. tőke s jár. iránt.

Végtárgyalások:

Szeptember 26-án.

3440/1893. sz. Szándékos emberöléssel vádolt Zsivkovics Albert elleni bűnügyben.

3473/1893. sz. Sikasztással vádolt Galetin Pero s tsai elleni bűnügyben.

Szeptember 28-án.

2918/1893. sz. Hamis esküvel vádolt Katyanszky Pero elleni bűnügyben.

3474/1893. sz. Magánlak megsértésével vádolt Schmiedt Ádám s tsai elleni bűnügyben.

Szeptember 30-án.

3579/1893. sz. Hamis tanuzásra törekvés vétségével vádolt Milassin József elleni ügyben.

Törvénykezés.

Bíró és ügyvéd.

Annak idején lapunkban is felemlítettük azon ügyet mely f. é. márczius 4-én Hetessy palánkai kir. aljárásbíró előtt került tárgyalásra.

Harlikovics Gyula ottani szolgabíró emelt ugyanis panaszt Michels Gyula ellen könnyű testi sértés vétsége miatt s többek között Eimann László palánkai ügyvédet tanuként kérte kihallgatni.

Michels a tárgyaláson védőjeül nevezte

azonban meg Eimannt s ez ellen Harlikovits részéről kifogást emeltek.

Hetessy albiró — miután ezen kifogás törvényen alapult — Eimannak képviseleti jogát nem ismerte el.

Időközben a panaszos felek békés uton kiegyeztek.

Eimann másnapon a vendéglőben többek jelenlétében úgy nyilatkozott Hetessyről „Ezen eljárás jellemtelen” volt.

E miatt panaszt emelt a megsértett bírós e panasz tárgyában folyt le csütörtökön az ujvidéki kir. törvényszék előtt a végtárgyalás.

A kir. törvényszék a btk. 262. §-ába ütköző nyilvános becsületsértésben bűnösnek mondotta ki Eimannt s ezért öt 1000 frt fő- és 300 frt mellékbüntetésre ítélte, mely behajthatlanság esetén 130 napi fogházra változtatattatik át.

Vádlott felebbezett.

Góbor-Milinszky ügy.

Közöltük legutóbb, hogy ezen szenzációs ügyben a kir. törvényszék pótlólagos vizsgálatot rendelt el.

Góbor még az nap, mikor a végtárgyaláson Katona Róza ellen azon megdöbbentő valómást tette, — később megtagadta azt is, hogy ő Katona Róza ellen terhelő kimondást tett volna, azt adván okul, hogy ha valamit mondott is, nem tudja, hogy mit, mert az ügyésznek indítványa, melyben a kötélt általi halált emlegette, oly félelemben ejtette, hogy eszméletén kívül volt.

Másnap azonban újból vallott Katona Róza ellen, aki természetesen konokul tagad mindent.

Amint értesülünk a pótvizsgálat már be van fejezve de nem nagy eredménnyel.

Az új végtárgyalást nemsokára megtartják.

Irodalom.

A rajzoktatás reformja, írta Arnhold Nándor, rajztanár. Kapható Beregszászon a szerzőnél 80 krért. A közel 100 oldalra terjedő tanulmány Hirth: „Ideen über Zeichenunterricht und künstlerische Berufsbildung” hatása alatt készült. Szerzője azonban ismeri a magyar viszonyokat, s javaslatait ehhez képest formulázta. Föltétlen igazsága van, midőn a rajznak extenzivebb és intenzivebb tanítását sürgeti, mint iskoláinkban eddig történt s történik. Szerző a következő alcímek alatt fejezi ki nézeteit. A rajzoktatás hivatása. A rajzoktatás a helyes látás és előadás szolgálatában. A rajzoktatás a szépérzék és a művészeti értelem szolgálatában. A rajzoktatás kiinduláspontja és a szélső határai. A tananyag megállapítása és rendszeres feldolgozása. 1. A síkalkok tanulmánya. 2. A testminták utáni tanulmány. 3. A természet utáni tanulmány. 4. A szépérzékre vonatkozó tanulmány. 5. A művészeti értelem fejlesztésére irányuló tanulmány. 6. A rajzoktatás, mint a kézügyesség fejlesztésének eszköze.

Országos Középiskolai tanáregyesületi közlöny XXVII. évf. 1. szám. A füzet első felét a tanáregyesületnek mult juliusban Szegeden tartott közgyűléséről szóló tudósítás foglalja el. Ugyancsak Szegeden olvasták fel azt a három értekezést, melyet a közlöny a következőkben hoz. A millennium és a középiskola, Beke Manóttól; a maximális és minimális tantervekről, Bartos Fülöptől; a fizetésrendezés és a középiskolai tanárok. Alexander Bernáttól. A füzet többi tartalma: Irrattár. Vegyesek.

Közgazdaság.

Dunai hajózás. A dunagőzhajózási társaság a következő átmeneti menetrendet teszi közzé a posta- és személyhajójaratok 1893. évi őszi menetrendjéhez:

Szept. 26-án Budapestről a nyári menetrend szerint megy postahajó Moldováig (Moldovától Orsovaig csatlakozó hajó közlekedik) és szeptember 29-én Moldováról Mohácsig szintén a nyári menetrend szerint, ellenben Mohácsról október 1-én d, e. 10 órakor indulva már az őszi menetrend szerint megy Budapestre. — Szeptember 27-én Budapestről a nyári menetrend szerint megy postahajó Moldováig (Moldovától Orsovaig csatlakozó hajó közlekedik) és szeptember 30-án Moldováról Belgrádig szintén a nyári menetrend szerint, ellenben Belgrádtól október 1-én már az őszi menetrend szerint megy Budapestre. — Szeptember 28-án Budapestről lefelé a nyári menetrend szerint megy postahajó Moldováig, Moldováról pedig uszályokkal tér vissza Budapestre. — Szeptember 29-én Budapestről Zimonyig a nyári menetrend szerint megy postahajó, Zimonyból pedig uszályokkal tér vissza Budapestre. Szeptember 30-án Budapestről Mohácsig a nyári menetrend szerint megy postahajó, Mohácsról pedig október 1-én már az őszi menetrend szerint Moldova—Orsovaig. (Indulás Mohácsról körülbelül 4 órai késéssel). Szintugy Orsovától felfelé is szerdán, október 4-én már az őszi menetrend szerint. Azon két postahajó, melynek felfelé visszatérve uszályokat kell vontatnia, Budapestben lássa el magát vontató kötelekkel és a másodkapitányok a személyszállító szolgálat befejezése után Budapestre átutalandók. A feleslegessé váló vendéglős-személyzet pedig Orsováról és Zimonyból ügynökségi jegyekkel Budapestre küldhető; e jegyeket az említett két állomás fogja kiszolgálatni. A vasárnap, hétfő, csütörtök és pénteken Budapestről Mohácsra menő személyszállító hajók Mohácsra mindig egy napig állanak. Utolsó menet Budapestről Kalocsára és vissza Budapestre szeptember hó 30-án. Október 1-jétől fogva Budapest és Mohács között naponként közlekednek személyhajók és ugy Budapestről mind Mohácsról délelőtt 10 órakor indulnak. Ezen hajók ugy föl- mint lefelé menve Szegszárd állomásán is kikötnek. A szeptember 29-én lefelé menő hajóra csak Zimonyig, a szeptember 30-án lefelé menő hajóra pedig csak Orsovaig adatnak ki menetjegyek.

Országos fajbaromfivásár. Az Országos Baromfitenyésztő Egyesület által rendezendő országos fajbaromfivásár rendező bizottsága sárosi Kapeller Ferencz miniszteri tanácsos elnöke alatt tartott ülésén elhatározta, hogy a vásárt a jövő hónap elsején nyitja meg a Belle-Vue-villa helyiségeiben. Eddig vagy 70 tenyésztő 650 törzs baromfit jelentett be. A rendező bizottság bejelentéseket még elfogad s a vásárt illetőleg készséggel ad felvilágosításokat.

Kiadó laptulajdonos:

dr. Nemes Sándor.

Idegenek névjegyzéke.

Grand Hôtel Mayer.

Rauch Péter gazdász Cservenka.
Schwarez Lipót kereskedő Szlankamen.
Kék Zsiga lelkész Banoveze.
Rankovics Mihály ügyvéd T.-Beese.
Kozma László ügyvéd Zombor.
Maximovics Miklós magánzó T.-Beese.
Szabó Péter lelkész Piros.
Kálmán Lajos lelkész Cservenka.
Zveics György ügyvéd Versecz.
Ragalyi Lajos ügyvéd Budapest.

Schwarez Péter kereskedő Budapest.
Nikolics György ügyvéd T.-Beese.
Davidovacz Boksan ügyvéd T.-Beese.
Böhm József kereskedő Bécs.
Kohn József kereskedő Bécs.

Erzsébet szálloda:

Evitányi Bertalan lelkész Laskó.
Dávid Lajos tanító Szt.-László.
Naranasik Zoltán tanító Kara.
Sebestyén Pál lelkész Kara.
Körösy György lelkész Kopasz.
Kelecsenyi Mihály lelkész Szt.-László.
Katerson Jon utazó Bécs.
Dr. Tery József m. kir. főügyelő Budapest.
Dr. Ratz Károly ügyvéd Budapest.
Krokovics Etelka magánzó Budapest.
Lihoczki Ágoston utazó Bécs.
Eri Ferencz lelkész Paesér.
Schmidt Pál utazó Steyr.
Danoczi Balázs tanító Vörösmarty.
Boldizsár Lajos lelkész Vörösmarty.
Toth József lelkész Eszék.
Kostainecsek József pincézr Siszek.
Marjanovics Pál ügyvéd Pancsova.
Marjanovics Péter orvos Golubincezo.
Stadtler Jeremias kereskedő Budapest.
Grancies Branko ügyvéd N.-Kikinda.
Lazarovics György orvos Pancsova.

Központi szálloda:

Buzas Kálmán lelkész Szeged.
Nouveiner Aladár lelkész Tótsebes.
Keszler Mór kereskedő Bécs.
Juhauser Mór kereskedő Budapest.
Hollander Mór utazó Budapest.
Kluge Eugen utazó Prága.
Reday Sándor tanácsos Budapest.
Szenay Lajos lelkész Pancsova.
Toth Sándor lelkész Pécs.
Kálmán Pál lelkész Baja
Bogdanovics Rikárd utazó Ruma.
Roderer Mihály kereskedő Budapest.

Fábrý szálloda:

Paraker Nándor hivatalnok Irregh.
Matesevics Károly orvos Zenta.
Kolya Péter kereskedő Bjelina.
Stoek Henrik tanár Verbász.
Karman József lelkész Verbász.
Brum Ágoston kereskedő Bécs.
Stern Henrik kereszmáros Vukovár.
Hoffmann József kereskedő Bécs.
Teodorovics Nika kereskedő Idvor.
Gavanszki Lázár hivatalnok Szt.-Tamás.

Fehér hajó szálloda:

Markovics Gyula kereskedő Pancsova.
Németh Vincze magánzó Budapest.
Ferencz István földbirtokos Laho.
Varga János földbirtokos Laho.
Spaniel Ferencz tanító Posevacz.
Szireges Julis eseléd Szulok,
Meter Károly művész Szeben.
Gyener Mária szobaleány Szt.-Márton.

Teve szálloda:

Priner Károly gazdatiszt Szeged.
Hoffmann László gazdatiszt Szolnok.
Csette Károly tanító Nagy-Körös.
Szubics Zsivan pékmester Zimony.
Rauch Péter földbirtokos Cservenka.
Janik István jegyző Szt.-Tamás.
Stefanovics György magánzó Szt.-Tamás.

Vizállás.

	szept. 20	szept. 19.	szept. 20.	szept. 19.
	m é t e r		m é t e r	
Duna: Pozsony	1.29	1.31	M.-Sziget	0.50 0.40
Komárom	1.42	1.45	Tekeháza	0.00 0.16
Budapest	1.04	1.11	V.-Namény	0.48 0.56
Mohács	1.28	1.36	Tokaj	0.08 0.00
Ujvidék	0.91	1.97	Szolnok	0.28 0.41
Pancsova	0.22	0.25.	Csongrád	0.00 0.15
Orsova	1.21	1.20	Szeged	0.29 0.40
			T.-Beese	0.20 0.21
			Titel	0.78 0.80

A kis lutri huzásai.

Szeptember 20-án.

Prága	75	8	50	86	13
Lemberg	60	19	86	84	35

Piaczi ártáblázat

1893-dik évi szeptember hó 20—23-ig.

Mérték vagy súly	Az áruk neve	Súly hektó-litorkint	Ára osztr. értékben
			frt. kr.
100 kilogramm	Buza	legjobb	78 7 20
		középszerű	76 7 10
	Kétszeres	legjobb	70 5 60
		középszerű	— — —
	Rozs	legjobb	— — —
		középszerű	— — —
	Arpa	legjobb	68 5 20
		középszerű	— — —
	Zab	legjobb	— — —
		középszerű	44 6 30

Kukoricza: 100 kilogr. . . . 68 frt 5.—

Első os. és kir. szab. Duna-Gőzhajózási Társaság.

MENETREND.

Érvényes 1893. május hó 1-től.

POSTAHAJÓ-JÁRATOK.

Ujvidékről, Zalankemény, Titelre:

Naponta 6 óra 20 perczkor este (első menet május 1-én.)

Ujvidékről, Zimony, Belgrád, Orsovára:

Naponta 6 óra 20 perczkor este (első menet május 1-én.)

Ujvidékről Budapestre:

Naponta 5 órakor reggel (első menet május 1-én.)

Ujvidék, 1893. május hóban.

Az ügynökség.

BORMÉRÉS MEGNYITÁS.

Van szerencsém a t. cz. közönség értésére adni, hogy saját házamban **URI-UTCZA 8.** szám alatt, egy

bor és pálinkamérést

nyitottam, ahol nem csak a legnemesebb és legjobb szerémi és magyar tábla és csemegeborokat, ugymint a legfinomabb **cognac, szilvórium és törkölypálinkákat** palaczkokban fogom árusítani, hanem igen **jó, tiszta,** behűtött borokat és pálinkákat, tetszés szerinti mennyiségben, kimérésbe is hozok; és pedig:

közönséges fehér bort	à 24 kr.	} LITERÉT, regále és fogyasztási adó befoglalva.
fehér asztali bort	30 "	
fehér peccsenye bort	40 "	
közönséges siller bort	24 "	
siller asztali bort	32 "	
karlóczai vörös bort	40 "	

Teljes tisztelettel

Adamovich Sándor.

1—6

Ujvidék, 1893. szeptember havában.

T. cz.

Alulirott van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy *Ujvidéken a Szücsutczában* (Berkovics-féle házban) egy

uriruha-szabóüzletet nyitottam.

Számos éven át az osztrák-magyar monarchia legelőbbkelő szabóüzleteiben dolgoztam s ezen körülményből folyólag bizvást állithatom, miszerint szakmámban a legnagyobb igényeknek is megfelelni képes vagyok, s a midőn a n. é. közönséget gyors, pontos és szolid kiszolgáltatásáról biztositanám maradtam

a n. é. közönségnek tisztelettel

Schnittlinger M.

férfiszabó.

Bécs, 1873. Érdem-érem.	Budapest, 1885. Nagy díszokl.	Zágráb, 1891. Díszoklevél.	Eszék, 1889. Díszoklevél.	N.-Palánkan, 1887. Arany-érem.	London, 1878. Díszoklevél.
----------------------------	----------------------------------	-------------------------------	------------------------------	--------------------------------------	-------------------------------

CSIK JÓZSEF

es. és kir. kizárólag szabadalm.

**első szerémi portland-czement és vízhatlan mészgyár
BEOCSINBAN.**

Központi iroda és raktár: **BUDAPESTEN, V., Rudolf-rakpart 8.** ajánlja a t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földbirtokosok, községi és egyházi előljáróságok, valamint a n. é. építő-közönség becses figyelmébe saját gyártmányu

Portland-czement és vízhatlan meszt

melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállítatnak. — Árjegyzékek s magyarázat 23—26 kívánatra készséggel megküldetik.

Páris, 1867. Bronz-érem.	Koescemót, 1872. Ézüst-érem.	Ujvidék, 1875. Arany-érem.	Szeged, 1878. Érdem-érem.	Trieszt, 1883. Arany-érem.
-----------------------------	---------------------------------	-------------------------------	------------------------------	-------------------------------

KOLERA ELLEN! BORKIVONAT! CSAKIS SZERECSÉN-FEJJEL VALÓDI!

KOLERA ELLEN! BORKIVONAT! CSAKIS SZERECSÉN-FEJJEL VALÓDI!

KOLERA ELLEN!

BORKIVONAT!

CSAKIS

SZERECSÉN-FEJJEL

VALÓDI,

hamisitványoktól óvakodjanak!

KAPHATÓ:

a legfinomabb fűszer-, csemege- és gyógyfűkereskedésekben,
GYÓGYSZERTÁRAKBAN,
kávéházakban és cukrászdákban.

→ UJVIDÉKEN: ←
Wagner testvérek és Georgievics T. uraknál.

Vezérképviselők:

3—20 **Pfaul és társa, Fiume.**

KOLERA ELLEN! BORKIVONAT! CSAKIS SZERECSÉN-FEJJEL VALÓDI!

KOLERA ELLEN! BORKIVONAT! CSAKIS SZERECSÉN-FEJJEL VALÓDI!

Ügyvédjelölt

vagy

gyakorlott irnok

azonnal alkalmazást nyerhet.

Hol? megmondja a kiadóhivatal.

EGY TANULÓ

* üzletünkben azonnal felvétetik. *

Mindjárt fizetést is kap.

Zuberth C. és Lichtschein Gy.

1—2 UJVIDÉKEN.

Rövidített levél- vagy sürgönyezim:

GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPESTEN.

Gyártelep: Külső vácsi-út 7. szám.

Ki mint vet:

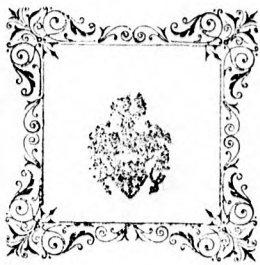
azt arat.

Minden gazda, aki a legelőnyösebb szerkezetű **vetőgépek** beszerzése iránt érdeklődik, kimerítő felvilágosítást nyerhet gyárunk igazgatóságánál.

→*←

Terjedelmes árjegyzékekkel a gazdaság összes ágazatában szükségessé váló gépezetekről díjmentesen szolgálunk.

HÁROMSZINŰ NYOMÁS!

HÁROMSZINŰ NYOMÁS!

NYOMTATVÁNYOKAT

magyar, német, szerb és horvát nyelven a leggyorsabban
és legjutányosabb áron készít

Hirschenhauser Benő

könyvnyomdája, mely a legnagyobb igényeknek is megfelelő
módon van felszerelve.

Ujvidék, futtaki utcza, Adamovich-féle ház.

Mindennemű nyomtatvány a legszebb kivitelű s olcsó áru.

Kereskedők, vendéglősök, magánosok, stb. stb. részére min-
dennemű levél-, számla, memorandum- árjegyzék, jelentés
stb. másnemű nyomtatványok.

Név- czimjegy, eljegyzési s házassági jelentések, meghívók
és étlapok.

Falragaszok, röpiratok, táblás és egyéb kezelési nyomtatványok
községek, gyárak, pénzüzetek részére.

Regálebérlők részére mindennemű nyom-
tatvány a leggyorsabban eszkozlendő.

Háromszinű nyomás!

